

Октобар - Међународни месец борбе против рака дојке

Рак дојке представља водећи узрок оболевања и умирања од малигних болести у женској популацији широм света, погађајући подједнако и развијене и неразвијене области планете. Према подацима Светске здравствене организације, у свету се годишње региструје око 1.670.000 оболелих жена, док од исте болести сваке године умре преко пола милиона њих.

Србија у овом погледу не заостаје за светским трендовима, па је тако и у нашој земљи рак дојке најчешћи малигни тумор у женској популацији. Процене су да чак свака осма жена у Србији током свог живота оболи од рака дојке.

Према подацима Регистра за рак Института за јавно здравље Србије, у 2013. години регистровано је преко 3.500 новооткривених случајева карцинома дојке, док је у истој години од ове болести преминуло преко 1.600 жена. Када је реч о Београду, ово обољење на првом месту у структури оболевања и умирања жена, где је, према подацима Регистра за рак, током 2015. године регистровано 1.241 новооткривених случајева карцинома дојке, док је у истом посматраном периоду 400 жена изгубило битку са овом болешћу.

Октобар се, као Међународни месец борбе против рака дојке, обележава широм света, како би се скренула пажња на високу распрострањеност овог обољења, а са посебном жељом да се подигне свест, пре свега опште јавности, о значају превенције и раног откривања болести што, пружајући могућност за правовремено започињање лечења, значајно повећава шансе за трајно излечење, нарочито када се узме у обзир значајан напредак који је у погледу медикаментозног и других видова третмана ове болести остварен у протеклих пар деценија.

Висока учесталост оболевања од рака дојке мора се у извесној мери приписати чињеници да до данас нису откривени или до краја разјашњени сви узроци његовог настанка, па су дometи примарне превенције, у том смислу, лимитирани. Имајући ту врсту ограничења у

виду, као једино доказано ефикасно решење за смањење стопе умирања од ове болести, намеће се њено рано откривање, односно секундара превенција. Управо с тим циљем, Светска здравствена организација креира, промовише и подржава националне програме за контролу карцинома дојке.

Пратећи препоруке Светске здравствене организације и искуства европских земаља у спровођењу популационих скрининг програма, у Републици Србији је у децембру 2012. године започет програм организованог скрининга рака дојке који има за циљ смањење смртности и унапређење квалитета живота жена оболелих од ове болести.

Организовани скрининг рака дојке се континуирано спроводи у укупно 35 општина на територији Републике Србије, у којима се мамографско снимање обавља у самим здравственим установама, а додатно у 21 општини, у којима се снимање врши мобилним мамографом. Са територије Града Београда, у програм је укључено 8 домова здравља са 9 припадајућих градских општина (Лазаревац, Палилула, Стари град, Нови Београд, Раковица, Звездара, Земун и Сурчин).

Од почетка спровођења програма организованог скрининга рака, позвано је на преглед око 355.000 жена животне доби од 50 до 69 година, а одзив на мамографију је био око 15% у односу на целокупну циљну популацију општина где се овај програм спроводи.

Само током актуелне 2016. године, закључно са августом месецом, на преглед је позвано око 88.000 жена циљне животне доби, а одазвало се 36% њих. Отприлике свака четврта жена позвана током ове године била је из неке од београдских општина укључених у скрининг, а свака трећа међу њима (33,72%) се том позиву и одазвала. За првих 8 месеци ове године, од свих обављених мамографских прегледа у оквиру организованог скрининга у Београду, 600 их је било са позитивним налазом, док су малигне промене доказане код 61 жене која се на скрининг ове године одазвала у неком од београдских домова здравља укључених у програм.

На територији осталих општина где се програм не спроводи у облику организованог скрининга, превентивни палпаторни прегледи дојке се обављају код гинеколога и лекара опште медицине, а затим се жене које су животне доби од 50 до 65 година, али и оне млађе код којих лекар процени да постоји потреба, упућују на мамографију. Када је реч о женама које су млађе од 50 година, уколико у својој породичној анамнези имају блиске рођаке са оперисаним раком дојке (мајка, сестра), на ове прегледе се јављају без икаквих позива, редовно и чешће него једном у две године, како је скринингом предвиђено.

Откривањем рака дојке у раној фази болести ствара се могућност за његово ефикасно лечење - правовременом применом одговарајуће савремене терапије и даљим континуираним третманом, могуће је спасити пуно живота и значајно унапредити квалитет живота оболелих жена. Током месеца октобра, апел се упућује, пре свега, општој јавности, са циљем подизања свести жена о значају раног откривања карцинома дојке и важности свих нивоа превенције, али и стручној јавности и доносиоцима одлука на свим нивоима, у циљу пружања подршке јачању капацитета здравствених установа како би спровођење програма скрининга рака дојке било што успешније и како би водило ка жељеним позитивним исходима по здравље.